

BULUŞLARA İLİŞKİN BİR FİKRİ MÜLKİYET STRATEJİSİ OLARAK “STRATEJİK YAYIM (*DEFENSIVE PUBLISHING*)”

“*DEFENSIVE PUBLISHING*” AS AN INTELLECTUAL PROPERTY STRATEGY REGARDING
INVENTIONS

Hakemli Makale

Pelin KARAASLAN*

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	700
I. BULUŞLARA İLİŞKİN GELENKSEL FİKRİ MÜLKİYET STRATEJİLERİ: PATENT, FAYDALI MODEL VE TİCARİ SIR.....	701
A. Patent	701
1. Patent Korumasının Şartları.....	701
2. Patent Korumasının Kapsamı ve Sınırları	704
B. Faydalı Model.....	706
C. Ticari Sır	708
II. BİR FİKRİ MÜLKİYET STRATEJİSİ OLARAK “STRATEJİK YAYIM (<i>DEFENSIVE PUBLISHING</i>)”	713
A. Stratejik Yayım (<i>Defensive Publishing</i>) Kavramı.....	713
B. Stratejik Yayımın Geleneksel Stratejilere Alternatif Olarak Uygulanması.....	714
C. Stratejik Yayımın Geleneksel Stratejiler ile Birlikte Uygulanması	716
D. Stratejik Yayımın Uygulama Koşulları.....	717
1. Tekniğin Bilinen Durumuna İlişkin Kaynaklar	718
2. “Toplumca Erişilebilme” Koşulu.....	719
III. PATENT YARIŞLARINDA STRATEJİK YAYIM UYGULAMASI VE BU BAĞLAMDA SMK m. 84/f. 1-a HÜKMÜ İLE İLGİLİ ÇEKİNCELER	721
SONUÇ	725
KAYNAKLAR.....	727

DOI: 10.32957/hacettepehdf.775469

Makalenin Geliş Tarihi: 29.07.2020

Makalenin Kabul Tarihi: 12.10.2020

* Dr. Öğr. Üyesi, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı, E-posta: pkaraaslan@anadolu.edu.tr

ORCID: 0000-0001-5695-192X

Bu çalışmada, Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Etik İlkeler ve Yayın Politikası’nda belirtilen araştırma ve yayın etiği kurallarına uyulmuştur.

ÖZ

Patent, teknik alandaki buluşların etkin bir biçimde korunmasını sağlar. Ancak patent hakkının sağladığı koruma süresinin sınırlı olması ve başvuru için gereken yüksek maliyetler, buluş sahiplerini kimi zaman diğer fikri mülkiyet stratejilerine yönlendirir. Bunlardan en bilineni buluşun ticari sır olarak gizli tutulmasıdır. Buluş sahibinin, patent hakkı talep etmeden buluşunu kamuya açıklaması da bazı durumlarda tercih edilebilir bir stratejidir. Stratejik yayım (*defensive publishing*) olarak adlandırılan bu yöntem her ne kadar buluş sahibinin kendi buluşu üzerinde tekel elde etme hakkına engel de olsa, rakipler tarafından da aynı ya da benzer buluşun patent hakkına konu edilmesini engeller. Zira buluşun kamuya açıklanması, patentlenebilme için gerekli olan buluşun “yeniliğini” ortadan kaldırmakta ya da “buluş basamağı” kriterinin sağlanmasını zorlaştırmaktadır. Böylelikle stratejiyi uygulayan buluşçu, buluşu sürekli olarak kullanma özgürlüğünü elde eder. Bu makalede stratejik yayımın tercih edilebileceği durumlar ile uygulama koşulları hukuki bir bakış açısından ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Buluş, patent, ticari sır, stratejik yayım (*defensive publishing*), hoşgörü süresi

ABSTRACT

Patent ensures that inventions in technical field are protected effectively. However, the limited period that the patent right provides and the high costs for filing a patent application lead invention owners to other intellectual property strategies. The most known among these is the invention's being kept as a trade secret. That the patent owner reveals his/her invention to the public without demanding patent right is also a preferable strategy in some cases. Even though this method called as “defensive publishing” prevents the invention owner from monopolizing his/her invention, it also prevents the same or similar invention from being patented by the competitors. Because the disclosure of the invention eliminates the “novelty” of the invention which is required for patentability or makes it difficult for the “inventive step” criterion to be met. In this way, the inventor who applies this strategy obtains the freedom to operate the invention permanently. In this article, we address the cases where the “defensive publishing” strategy is preferable and its conditions of application from a legal point of view.

Keywords: Invention, patent, trade secret, defensive publishing (strategic publication), grace period

GİRİŞ

Patent, sanayiye uygulanabilir nitelikteki teknik buluşları konu alan fikri mülkiyet haklarından biridir. Teknik bir buluşun patent korumasından yararlanabilmesi için dünya çapında yeni olması ve buluş basamağı içermesi, yani buluşun, bir uzman gözüyle bakıldığında tekniğin bilinen durumundan aşikâr bir şekilde çıkarılamaması gerekir. Söz konusu kriterler çoğu zaman patent öncesi süreçte yatan bir inovasyon ve/veya AR-GE faaliyetini zorunlu kılar. Patent ile inovasyon ya da AR-GE arasındaki etkileşim tek yönlü değildir. Patent aynı zamanda AG-GE verimini ölçmenin en önemli yollarından biri¹ ve bununla birlikte yeni bir ürün ya da yöntemi rakip firmalardan önce geliştirip pazara sunarak rekabette öne geçme amacını taşıyan bir inovasyon stratejisidir². Patentin rekabette avantaj sağlayan bu yönü, patent hakkı sahibine hukuken tanınan avantajlardan kaynaklanır³. Hukukumuzda göre, patent hakkı elde eden buluşçuya yirmi yıl süreyle, patent konusu buluştan yararlanmak ve buluş üzerinde tasarruf edebilmek hususunda tekel hakkı tanınır. Buna bağlı olarak, aynı süre zarfında üçüncü kişilerin buluş üzerinde belirli fiilleri izinsiz gerçekleştirmesi yasaklanır. Ancak gerek süre sınırlaması gerekse doğabilecek yüksek maliyetler, kimi zaman buluşçuları, buluşlarından yararlanmak bakımından alternatif yöntemlere sevk etmektedir. Buluşun stratejik amaçlı olarak kamuya açıklanması anlamına gelen “*defensive publishing*” bu yöntemlerden biri olmakla birlikte, diğer yöntem, yani buluşun ticari sır olarak gizli tutulmasına nazaran literatürde adı daha az geçmektedir. Türkçede “stratejik yayım” olarak adlandırabileceğimiz “*defensive publishing*”⁴, her ne kadar buluş sahibinin kendi buluşu üzerinde tekel elde

¹ Krş. GÜVEN, Bülent/KAYGIN, Erdoğan, **Girişimcilik: Temel Kavramlar, Girişimcilik Türleri, Girişimcilikte Güncel Konular**, Siyahinci Akademi, İstanbul, 2015, s. 371.

² Bu bağlamda bkz. ÖĞÜT, Adem/ AKGEMİCİ, Tahir/ ŞAHİN, Emine/ KOCABACAK, Ayşe, “İşletmelerde Düşünce Aşamasından Patent Aşamasına Uzanan Süreçte Yenilik Stratejileri ve Buluş Yönetimi”, **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Yıl: 2007, Sayı: 17, s. 413 vd.

³ Patent korumasının yeni buluşları teşvik edici etkisine yönelik olarak bkz. ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyzan Hayal, “Patent Sisteminin İşlevleri ve Bu İşlevlerin Etkinliğini Sağlayan Yasal Düzenlemeler”, **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, Yıl: 2006, Cilt 23, Sayı: 3, (s. 119 vd).

⁴ “*Defensive publishing*” kavramını ifade etmek üzere uygulamada yerleşmiş Türkçe bir kavram göze çarpmamaktadır. Her ne kadar birebir tercüme yapıldığında “savunma amaçlı yayım” ya da “savunma amaçlı ifşa” kavramlarını kullanmak mümkünse de bu çalışmada anılan strateji, İngilizcede ifade edildiği biçimiyle ya da “stratejik yayım” şeklinde anılacaktır. Alman literatüründe ise söz konusu kavram, “*Defensivpublikation*” ya da “*Sperrveröffentlichung*” şeklinde yer bulmaktadır.

etme hakkına engel olsa da patent ve ticari sır stratejilerine nazaran kendi avantajlarını barındırır.

Bu makalede, patent ve ticari sır korumasının hukukumuzda düzenlenişi ile ilgili genel açıklamalara yer verildikten sonra stratejik yayımın tercih edilebileceği durumlar ile uygulama koşulları irdelenecek; akabinde bu stratejinin patent yarışlarında uygulanmasına yönelik hukuki sorun ele alınacaktır.

I. BULUŞLARA İLİŞKİN GELENEKSEL FİKRİ MÜLKİYET STRATEJİLERİ: PATENT, FAYDALI MODEL VE TİCARİ SIR

Buluşlara ilişkin fikri mülkiyet stratejilerinden söz edildiğinde, alışagelmış stratejiler olarak akla patent, faydalı model ve ticari sır gelir. Çalışma konumuzu oluşturan *defensive publishing* stratejisinden söz etmeden önce, Türk Hukukunda patent, faydalı model ve ticari sır korumasının düzenlenişinden söz etmekte fayda vardır. Zira ilgili düzenlemeler, *defensive publishing* stratejisinin uygulama alanı ile uygulama esaslarını ortaya koymak bakımından önem taşır.

A. Patent

Hukukumuzda buluşların patent ile korunmasına ilişkin hükümler, 10 Ocak 2017 tarih ve 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nun (SMK)⁵ 82. vd. maddelerinde yer almaktadır⁶.

1. Patent Korumasının Şartları

Patent, her türlü yenilikçi faaliyet için elde edilebilecek bir hak değildir. Yenilikçi bir faaliyetin patent korumasından yararlanabilmesi için her şeyden önce bunun teknik buluş niteliğinde, diğer bir ifadeyle teknik bir meselenin çözümüne ilişkin olması

---

⁵ RG. 10.01.2017, S. 29944; çalışmada “SMK” ya da “Kanun” olarak anılacaktır.

⁶ Söz konusu düzenleme ile 551 Sayılı Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (27.6.1995, S. 22326) ilga edilmiştir.

gerekir⁷. Teknik buluşun konusu bir “ürün” olabileceği gibi bir “usul” de olabilir⁸. Bununla birlikte SMK’da, teknik buluş niteliğini taşısa dahi patent korumasından yararlanması mümkün olmayan çeşitli durumlara yer verilmiştir (SMK m. 82/f. 3). Kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı olan buluşlar⁹, insan bedenine ait öğelerinden birinin sadece keşfinden ibaret olan buluşlar, insan veya hayvan vücuduna uygulanacak teşhis ve tedavi yöntemleri, bitki çeşitleri veya hayvan ırkları ile bitki veya hayvan üretimine yönelik biyolojik işlemler¹⁰ bu niteliktedir. İnsan klonlama işlemleri, insan eşey hattının genetik kimliğini değiştirme işlemleri, insan embriyosunun sınai ya da ticari amaçlarla kullanılması, insan ya da hayvanlara önemli bir tıbbi fayda sağlamaksızın hayvanlara acı çektirebilecek genetik kimlik değiştirme işlemleri ve bu işlemler sonucu elde edilen hayvanlar da yine hak elde edemeyecek buluşlar arasında sayılmıştır.

Her halükârda patent ile korunmayan bu yenilikler haricindeki buluşların patentlenebilmesi için SMK, “yenilik”, “buluş basamağı içerme” ve “sanayiye uygulanabilir olma” kriterlerinin sağlanmasını aramaktadır (SMK m. 82/f. 1). Söz konusu kriterlerin ne ifade ettiği SMK m. 83’te açıklanmıştır. Buna göre yenilik, buluşun tekniğin bilinen durumuna dâhil olmamasıdır (SMK m. 83/f.1). Tekniğin bilinen durumu ise patent için yapılan başvuru tarihinden önce dünyanın herhangi bir yerinde, yazılı veya sözlü tanıtım yoluyla ortaya konulmuş veya kullanım ya da başka herhangi bir biçimde açıklanmış olan toplumca erişilebilir her şeyi kapsamaktadır (SMK m. 83/f. 2)¹¹.

⁷ SMK m. 82/f. 2’ye göre keşifler, bilimsel teoriler ve matematiksel yöntemler; zihni faaliyetler, iş faaliyetleri veya oyunlara ilişkin plan, kural ve yöntemler; bilgisayar programları, estetik niteliği bulunan mahsuller, edebiyat ve sanat eserleri ile bilim eserleri ve bilginin sunumu buluş niteliğinde değildir. Patent başvurusu veya patentin bu belirtilen konu veya faaliyetlerle ilgili olması hâlinde ise sadece bu konu veya faaliyetlerin kendisi patentlenebilirliğin dışında kalır. Buluş kavramı ve buluşun teknik bir meselenin çözümüne yönelik olması gerektiğine dair ayrıca bkz. GÜNEŞ, İlhami, **Patent ve Faydalı Model Hukuku**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017, s. 31 vd.

⁸ GÜNEŞ, 2017, s. 32.; NOYAN, Engin, **Patent Hukuku**, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2015, s. 217. YURTSEVER, Şaziye, **Patentin Hukuki Korunması**, Adalet Yayınevi, Ankara, 1999, s. 15.

⁹ Ticari kullanımının sadece mevzuatla yasaklanmış olması, bu kullanımın kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı olduğu anlamına gelmez (SMK m. 82/ f. 4).

¹⁰ Mikrobiyolojik işlemler veya bu işlemler sonucu elde edilen ürünler ise patentlenemeyen biyolojik işlemler kapsamı dışında tutulmuştur (SMK m. 82/ f. 3-b).

¹¹ “Yenilik” koşullunun gerçekleşmesine engel teşkil etmeyen açıklamaların yapılması da mümkün olup bunlara çalışmanın üçüncü bölümünde ayrıca değinilecektir.

Dolayısıyla yeni olan buluşlar, sahibinin gizlilik alanından çıkmamış buluşları ifade eder¹².

Diğer bir kriter olan buluş basamağı ise söz konusu buluşun tekniğin bilinen durumuna ne kattığı, fikrin aşikâr olup olmadığı hususlarında değerlendirme yapmayı gerektirir¹³. Zira SMK'ya göre yalnızca bir uzman gözüyle¹⁴ bakıldığında tekniğin bilinen durumundan aşikâr bir şekilde çıkarılamayan buluşlar buluş basamağı içeriyor olarak kabul edilir (SMK m. 83/f. 4). Öyleyse buluş yeni dahi olsa, buluşun bilinen şeylerin üzerine önemsiz farklılıklar katması, dolayısıyla "nitelikli" bir yeniliğe sahip olmaması, patent korumasına engel teşkil eder¹⁵.

Sanayiye uygulanabilirlik ise buluşun, sanayinin herhangi bir dalında üretilebilir veya kullanılabilir nitelikte olması demek olup (SMK m. 83/f. 6) bu hususta ayrıca ekonomik veya verimli olma kısıtları aranmamaktadır¹⁶. Sanayi kavramı, tarım ve el sanatları, av, finans ve hizmet sektörünü de içerir şekilde, kazanç sağlayan tüm aktiviteler olarak geniş yorumlanmaktadır.¹⁷

Anılan şartları sağlayan buluşlar için patent isteme (başvuru) hakkı buluşu yapana ya da onun haleflerine ait olup bu hakkın devri mümkündür (SMK m. 109/ f. 1). Bu bağlamda patent almak için ilk başvuran kişinin, aksi ispat edilinceye kadar, patent isteme hakkının sahibi olduğu karinesi mevcuttur (SMK m. 109/ f. 4). Patent isteme hakkının gaspı söz konusu olduğunda, gerçekte hak sahibi olduğunu iddia eden kişi, hakkını kanıtlayarak¹⁸ buluşa ilişkin başvurunun reddedilmesini veya kendi başvurusu olarak

¹² SULUK, Cahit/KARASU, Rauf/NAL, Temel, **Fikri Mülkiyet Hukuku**, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018, s. 244.

¹³ Bakırköy 1. Fikrî ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi, E. 2017/109 K. 2019/431, T. 6.12.2019 (lexpera).

¹⁴ Kastedilen, buluşun ilgili olduğu teknik alandaki bir uzmanın bilgisidir (BOZBEL, Savaş, **Fikri Mülkiyet Hukuku**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2015).

¹⁵ Bakırköy 1. Fikrî ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi, E. 2017/109 K. 2019/431, T. 6.12.2019 (lexpera); buluş basamağı içermeyen teknik yeniliklerin, şartları sağlaması halinde SMK m. 142 vd. hükümlerde düzenlenen faydalı model korumasından yararlanması mümkündür.

¹⁶ ÇAĞLAR, Hayrettin, "Patent Hukukunda Ön Kullanım Hakkı", **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2006, Cilt: 10: Sayı: 1, s. 79.

¹⁷ BOZBEL, **2015**, s. 697.

¹⁸ Patent isteme hakkının başvuru sahibine ait olmadığı Türk Patent ve Marka Kurumu nezdinde iddia edilemez. Bunun için iddia sahibi, başvuru sahibine karşı dava açabilir ve bu davayı Kuruma bildirir. Davaya ilişkin kararın kesinleşme tarihine kadar patent verilmesi işlemleri mahkeme tarafından

değerlendirilmesini talep edebilir (SMK m. 110)¹⁹. Dolayısıyla hukukumuzda patent korumasından yararlanması öngörülen kişi, gerçek hak sahibidir²⁰.

2. Patent Korumasının Kapsamı ve Sınırları

Patentten doğan hakkın kapsamı, SMK'nın 85. ve 89. maddeleri arasındaki hükümler ile düzenlenmiştir²¹. Buna göre patent sahibi, buluşundan ekonomik anlamda yararlanmak hususunda kural olarak mutlak hak sahibidir. Bu hak aynı zamanda üçüncü kişilere çeşitli olumsuz yükümlülükler getirir. Ürün patentleri bakımından, patent konusu ürünün üretilmesi, satılması, kullanılması veya ithal edilmesi veya bu amaçlar için kişisel ihtiyaçtan başka herhangi bir nedenle elde bulundurulması; usul patentleri bakımından ise patente konu olan usulün kullanılması; kullanılmasının başkalarına teklif edilmesi ve patent konusu usul ile doğrudan doğruya elde edilen ürünlerin satılması, kullanılması, ithal edilmesi veya bu amaçlar için kişisel ihtiyaçtan başka herhangi bir nedenle elde bulundurulması üçüncü kişilerin kaçınması gereken fiillerdir. SMK'ya göre buluş sahibinin üçüncü kişilerce gerçekleştirilen bu fiilleri önleme yetkisi bulunduğu gibi (SMK m. 85/ f. 2, m. 86), söz konusu fiillerin gerçekleşmesi aynı zamanda patent hakkına

---

durdurulabilir (SMK m. 110). Öte yandan, dava devam ederken başvuruya patent verilirse başvurunun gaspı davası, patentin gaspı davasına (SMK m. 111) dönüşür. Patent isteme hakkı ve gasp davalarına ilişkin olarak bkz. GÜNEŞ, 2017, s. 35 ve 148; SULUK/KARASU/NAL, 2018, s. 251; ayrıca çalışmada bkz. Bölüm III.

¹⁹ Aynı hükme göre, gerçek hak sahibinin, varsa rüçhan hakkından yararlanarak aynı buluş için yeni bir patent başvurusu yapması da mümkündür. Tüm bu haklar gerçek hak sahipliğine ilişkin açılan davanın kesinleşmesinden itibaren üç ay içerisinde kullanılmalıdır (SMK m. 110/ f. 3).

²⁰ Bu hususta ayrıca bkz. TEKİNALP, Ünal, "Yeni Patent Hukukunda Buluş Sahibi İlkesi ve Gasp Davalarına İlişkin Bazı Sorunlar", **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, Yıl: 1997, Cilt: 55, Sayı: 4, s. 129 vd.

²¹ Patentın sağladığı korumanın kapsamı, patent tescil başvurusunda ortaya konulan "istemler" ile belirlenir (SMK m. 89). İstem, patent başvurusunda buluşun korunması istenilen unsurların açıklandığı kısma denir. Buluş sahibinin, buluşu için koruma talep eden başvurusunun patentlenebilirlik incelemesi temelde istem metni üzerinden yapılmaktadır. Koruma da buna paralel olarak yalnızca istemlerde yer alan hususlar ile sınırlıdır, bu hususta bkz. GÜNEŞ, 2017, s. 55; KAYA, Arslan, "Türk Hukukunda Patentten Doğan Haklar", **İstanbul Hukuk Mecmuası**, Yıl: 1997, Cilt: 55, Sayı: 4, s. 179.

tecavüz niteliği taşıdığından²² (SMK m. 141/ f. 1) buluş sahibinin buna bağlı talep haklarını kullanması mümkündür²³.

Patent hakkı sahibinin, mutlak olarak buluşunu kullanma, ondan yararlanma, buluşu üzerinde tasarruf etme ve tüm bunlara bağlı olarak belirli fiillerin önlenmesini talep etme şeklinde tezahür eden inhisari hakkı kanun koyucu tarafından çeşitli şekillerde sınırlandırılmıştır. SMK m. 85/f. 6, buluşun kullanımı hususunda patent sahibinin kendi fiillerini sınırlandırmakta ve patentin konusunun kanunlara, genel ahlaka, kamu düzenine veya genel sağlığa zarar verecek şekilde kullanımını yasaklamaktadır. SMK m. 85/f. 3-5 hükümlerinde ise üçüncü kişilerin patent konusu buluş üzerindeki yasaklanabilecek fiillerine çeşitli istisnalar getirilmiştir. Bunların başında, sınai veya ticari bir amaç taşımayan ve özel maksatla sınırlı kalan fiillerin yasak kapsamı dışında tutulması gelir. Bunun yansırı, eczacıların, çiftçilerin, jenerik ilaç üreticilerinin belirli fiillerine serbesti getirilmesi de öngörülmüştür. Tüm bu genel sınırlamalar dışında SMK'da kanuni tekel, patent hakkının tüketilmesi, zorunlu lisans vb. hallerden doğan çeşitli özel sınırlamalara da yer verilmiştir²⁴. Patent hakkına getirilmiş özel sınırlamalardan bir tanesi de patent konusu buluşu tescil ettiren kişiden habersiz ve bağımsız olarak aynı buluşla ilgili çalışmalar yapan veya buluşu kullanmaya başlamış olan iyiniyetli kişilerin emek ve

²² Patent hakkını gasp etmek ve patent sahibi tarafından sözleşmeye dayalı lisans veya zorunlu lisans yoluyla verilmiş hakları izinsiz genişletmek veya bu hakları üçüncü kişilere devretmek de yine tecavüz teşkil eden eylemler arasındadır (SMK m. 141/f. 1-ç,d).

²³ Tecavüz teşkil eden fiillerden birinin varlığı halinde patent hakkı sahibinin ileri sürebileceği talepler SMK m. 149/f.1 kapsamında şu şekilde sayılmıştır:

- Fiilin tecavüz olup olmadığının tespiti.
- Muhtemel tecavüzün önlenmesi.
- Tecavüz fiillerinin durdurulması.
- Tecavüzün kaldırılması ile maddi ve manevi zararın tazmini.
- Tecavüz oluşturan veya cezayı gerektiren ürünler ile bunların üretiminde münhasıran kullanılan cihaz, makine gibi araçlara, tecavüze konu ürünler dışındaki diğer ürünlerin üretimini engellemeyecek şekilde elkonulması.
- Elkonulan ürün, cihaz ve makineler üzerinde kendisine mülkiyet hakkının tanınması.
- Tecavüzün devamını önlemek üzere tedbirlerin alınması, özellikle masraflar tecavüz edene ait olmak üzere elkonulan ürünler ile cihaz ve makine gibi araçların şekillerinin değiştirilmesi, üzerlerindeki markaların silinmesi veya sınai mülkiyet haklarına tecavüzün önlenmesi için kaçınılmaz ise imhası.
- Haklı bir sebebin veya menfaatinin bulunması hâlinde, masrafları karşı tarafa ait olmak üzere kesinleşmiş kararın günlük gazete veya benzeri vasıtalarla tamamen veya özet olarak ilan edilmesi veya ilgililere tebliğ edilmesi.

²⁴ Özel sınırlamalara ilişkin açıklamalar için bkz. ERGÜN, Mevci, **Fikri Mülkiyet Hukuku (2. Cilt)**, Legem Yayıncılık, Ankara, 2020, s. 663 vd.; GÜNEŞ, 2017, s. 241 vd.

çalışmalarının boşa gitmesini önlemek ve başkasının korunan hakkına rağmen bu buluşu kendi işletmesinin sınırları içerisinde kullanmasına imkân veren “ön kullanım hakkı” hususunda karşımıza çıkar²⁵. SMK m. 87’de ön kullanım hakkı, “*başvuru tarihinde veya bu tarihten önce buluşu iyiniyetli olarak ülke içinde kullanmakta olan veya kullanım için ciddi ve gerçek tedbirler almış kişilere karşı, patent konusu buluşu aynı şekilde kullanmaya devam etmelerini veya alınmış tedbirlere uygun olarak kullanmaya başlamalarını, patent başvurusu veya patent sahibinin önleme hakkı yoktur*” ifadesi ile vücut bulmaktadır. Söz konusu hak, nispi niteliğinden ötürü, sahibine, hak konusu buluşu, kendisine izin verilen koşullarda kullanma imkânı vermekte; başkalarının bu buluşu kullanmalarına engel olmamaktadır²⁶.

Nihayet patent hakkının sağladığı korumanın yer ve zaman yönünden de sınırı bulunmaktadır. Sınai haklara egemen olan ülkesellik ilkesi gereğince Türkiye’de yapılan bir patent başvurusu, buluş sahibine yalnız ülke sınırları içerisinde koruma sağlar²⁷. Bu korumanın süresi, SMK m. 101’e göre başvuru tarihinden başlamak üzere yirmi yıldır. Bu sürenin bitimiyle birlikte patent hakkı kendiliğinden sona ermekte, hakkın yenilenmesi mümkün olmamaktadır.

B. Faydalı Model

Teknik alandaki basit yenilikler ve iyileştirmeleri konu alan, bu nedenle öğretilde kimi zaman kendisine “küçük buluş” ya da “küçük patent” yakıştırılmaları yapılan²⁸ faydalı model hakkı, tıpkı patent gibi sahibine tescile dayalı tekелci hak ile yetkiler sağlar ve patent hukukunun bir parçası olarak anılır²⁹. Nitekim SMK’nın 4. Kitabı “Patent ve Faydalı Model” başlığını taşımakta ve faydalı modele ilişkin açık bir hüküm bulunmadığı ve faydalı modelin özelliği ile çelişmediği takdirde SMK’da patentler için öngörülen hükümlerin, faydalı modeller hakkında da uygulanacağı öngörülmektedir (SMK m. 145).

---

²⁵ ÇAĞLAR, 2006, s. 81 vd.

²⁶ ÇAĞLAR, 2006, s. 82.

²⁷ SULUK/KARASU/NAL, 2018, s. 6.

²⁸ BOZBEL, 2015, s. 751; NOYAN, 2015, s. 308; söz konusu terminolojiye yönelik eleştiri için bkz. TÜZÜNER, Özlem, **Faydalı Modelin Korunması ve Faydalı Modelin Korunmasına Uygulanacak Hukuk**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2011, s. 46.

²⁹ SULUK/KARASU/NAL, 2018, s. 299.

Faydalı modelin patent sistemine ilişkin ayrıntı noktaları ise korumaya konu olacak buluşun sahip olması gereken özellikler ve korumaya ilişkin süre sınırlandırması bakımından kendini gösterir. Faydalı model için koruma süresi, başvuru tarihinden itibaren “10 yıl” olarak öngörülmüştür (SMK m. 101/ f. 1). Öte yandan, faydalı model belgesi verilmeyecek buluşlar, patentten mahrum kalan buluşlardan daha geniş kapsamlı düzenlenmiştir. SMK m. 142’ye göre kimyasal, biyolojik ve eczacılıkla ilgili maddelere ilişkin buluşlar ile biyoteknolojik buluşlar, faydalı model korumasından yararlanamamaktadır. Ayrıca genel olarak usuller veya bu usuller sonucu elde edilen ürünlere ilişkin buluşlara da faydalı model belgesi verilmemektedir.

Faydalı model korumasının patent korumasına nazaran dezavantajlı sayılabilecek bu yönleri, faydalı model hakkına konu olabilecek teknik buluşlar bakımından aranan niteliklerin daha mütevazı olması ile açıklanabilir. Hukukumuzda bir buluşun faydalı model koruması elde edebilmesi için dünya çapında yeni olması³⁰ ve sanayiye uygulanabilir olması yeterli olmakta; buluş basamağı içerme şartı aranmamaktadır. Bu durum kuşkusuz faydalı model korumasını küçük ve orta ölçekli sanayiciler ve araştırma kuruluşları için cazip hale getirmektedir. Bu tür işletmelerin, tekniğin bilinen durumunu belirgin şekilde aşmayan, ancak yine de teknik yeniliklere ve iyileştirmelere katkıda bulunan faaliyetlerinin kısa bir süre için de olsa tekel hakkından yararlandırılması, özendirici bir etki bırakmakta ve ekonomiye canlılık katmaktadır³¹.

Diğer taraftan faydalı model koruması, sadece patentlenebilme kriterlerini sağlayamayan küçük buluşlar için öngörülmüş değildir. Patent koruma şartlarını taşıyan bir buluş da pekâlâ faydalı model korumasından yararlanabilir³². Bu tercih edilebilir bir durumdur; zira faydalı model belgesi patentle kıyaslandığında hem daha kısa zamanda hem de daha az maliyetle³³ alınabilmektedir. Her iki hakkın yakın akrabalığından dolayı,

---

³⁰ Faydalı modelin yenilik değerlendirmesinde, buluş konusuna katkı sağlamayan teknik özellikler dikkate alınmaz (SMK m. 142/f. 2)

³¹ Krs. SULUK/KARASU/NAL, 2018, s. 301.

³² Aynı buluşa hem patent hem de faydalı model belgesi verilmez (SMK m. 145).

³³ 2020 yılı patent işlem ücretleri için bkz. <https://www.turkpatent.gov.tr/TURKPATENT/fees/informationDetail?id=112>; faydalı model işlem ücretleri için bkz. <https://www.turkpatent.gov.tr/TURKPATENT/fees/informationDetail?id=104> (erişim tarihi: 29.07.2020).

patent başvurusunun faydalı model başvurusuna ya da faydalı model başvurusunun patent başvurusuna dönüştürülmesi imkânı da (bir defaya mahsus olmak üzere) bulunmaktadır (SMK m. 104).

C. Ticari Sır

Buluşlarla ilgili bilgiler, patent hakkı elde etmek karşılığında kamuya açıklanabileceği gibi buluş sahibi tarafından gizli de tutulabilir. Bunun en bilinen örneği, *Coca Cola* içeceğine ait formülün buluş sahibi firma tarafından patent başvurusuna konu edilmek yerine sır olarak saklanmasıdır. Bu şekilde firma, belirli bir süre sonunda formülü kamu ile paylaşmaktansa süresiz olarak buluş üzerinde hâkimiyet kurmayı amaçlamaktadır.

Şayet bir buluşa ilişkin teknik bilgi gizli tutulmak istenmişse, söz konusu bilgi "ticari sır" olarak nitelendirilir³⁴. Ancak ticari sır, yalnızca buluşlar ile ilişkilendirilebilecek bir kavram değildir. Öğretide ticari sır, bağımız ekonomik bir değeri olan veya iktisadi faaliyetlerde sahibi lehine rekabet avantajı sağlayan, aleni olmayan ve sahibinin gizli kalmasını istediği her türlü bilgi olarak tanımlanmıştır³⁵. İşletme ve şirketin ekonomik hayattaki başarı ve verimliliği için büyük önemi bulunan; iç kuruluş yapısı ve organizasyonu, malî, iktisadî, kredi ve nakit durumu, araştırma ve geliştirme

---

³⁴ NOYAN, 2015, s. 238.

³⁵ BİLGE, Mehmet Emin, **Ticari Sırların Korunması**, Asil Yayın, Ankara, 2005, s. 5; Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan ancak henüz kanunlaşmayan Ticari Sır, Banka Sırrı ve Müşteri Sırrı hakkındaki Kanun Tasarısının 2. maddesi a) bendinde ise ticari sır, bir ticari işletme veya şirketin faaliyet alanıyla ilgili yalnızca belirli sayıdaki mensupları ve diğer görevlileri tarafından bilinen, elde edilebilen, özellikle rakipler tarafından öğrenilmesi halinde zarar görme ihtimali bulunan ve 3. kişilere ve kamuya açıklanmaması gereken; iç kuruluş yapısı ve organizasyonu, mali, iktisadi, kredi ve nakit durumu araştırma ve geliştirme çalışmaları, faaliyet stratejisi, hammadde kaynakları, imalatının teknik özellikleri, fiyatlandırma politikaları, pazarlama taktikleri ve masrafları, pazar payları, toptancı ve parakendeci müşteri potansiyeli ve ağları, izne tabii veya tabii olmayan sözleşme bağlantılarına ilişkin veya bu gibi bilgi ve belgeleri" ifade etmek üzere tanımlanmıştır (bkz. Ticari Sır, Banka Sırrı ve Müşteri Sırrı hakkındaki Kanun Tasarısı, Dönemi ve Yasama Yılı: 24/2, Esas No: 1/483, erişim için bkz. https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=95751, erişim tarihi: 29.07.2020). Bunun yanında, 18/4/2010 tarihli ve 27556 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan, Dosyaya Giriş Hakkının Düzenlenmesine ve Ticari Sırların Korunmasına İlişkin Tebliğin (Tebliğ No: 2010/3) 12. maddesinde de ticari sır tanımına yer verilmiştir. Buna göre ticari sır; teşebbüslerin faaliyet alanları ile ilgili olan ve gizli tutma iradesine sahip oldukları, yalnızca belirli ve kısıtlı bir kesim tarafından bilinen ve elde edilebilen, başta rakipleri olmak üzere üçüncü kişilere ve kamuya açıklanması halinde ilgili teşebbüsün ciddi zarar görme ihtimali bulunan her türlü bilgi ve belgedir.

çalışmaları, faaliyet stratejisi, hammadde kaynakları, imalatının teknik özellikleri, fiyatlandırma politikaları, pazarlama taktikleri ve masrafları, pazar payları, toptancı ve perakendeci müşteri potansiyeli ve ağları, izne tâbi veya tâbi olmayan sözleşme bağlantılarına ilişkin veya bu gibi her türlü bilgi ve belge ticari sır olabilecek niteliktedir³⁶. O halde ticari sır, bir ürünün imal edilebilmesi için gerekli her türlü teknik bilgiyi ifade eden üretim sırlarını³⁷ ve dolayısıyla buna dair bir örnek teşkil eden buluşları³⁸ da içine alır şekilde, oldukça geniş bir alanda kendini göstermektedir. Söz konusu bilgilerin ekonomik menfaat ve buna bağlı olarak rekabet üstünlüğü sağlamaya yönelik oluşu, ticari sır kavramını bankacılık sırrı, müşteri sırrı kavramlardan ayırmakta ve teknik buluşlar özelinde değerlendirildiğinde, patent ile ticari sır arasındaki kesişim noktasını ortaya koymaktadır. Zira ticari sır gibi patent de inovasyon faaliyeti gösterenlerin, kendilerini rekabette öne geçirmesi amacını güttüğü bir fikri mülkiyet stratejisidir. Bununla birlikte bir buluşun ticari sır kavramı kapsamında yer alabilmesi için patentlenebilme kriterlerini taşıması gerekmez³⁹. Buluş basmağı içermeyen ya da dünya çapında (mutlak) yeni olmayan, yalnızca nispi yenilik taşıyan buluşlar da bir işletmenin ticari sır olarak gizli tutmak isteyeceği teknik bilgiler arasında yer alabilir⁴⁰. Bu noktada yalnızca teknik bilginin ticari sır tanımına uygun olup olmadığının tespiti yapılmalıdır.

Yukarıda yapılan ticari sır tanımından da görüleceği üzere ticari sır kavramının en belirleyici unsuru gizlilik⁴¹. Patent, buluşçuya avantaj sağlayan yirmi yıl süreli tek hakını inovatif bilginin kamuya açıklanması karşılığında sunan bir stratejiyken, ticari

³⁶ Ticari Sır, Banka Sırrı ve Müşteri Sırrı hakkındaki Kanun Tasarısı, m. 2.

³⁷ Bu hususta bkz. NOMER ERTAN, Füsün, **Haksız Rekabet Hukuku**, On İki levha Yayıncılık, İstanbul, 2016, s. 298.

³⁸ Buluşların üretim sırları kapsamında bulunduğu dair bkz. POROY, Reha/YASAMAN, Hamdi, **Ticari İşletme Hukuku**, 18. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019, s. 452; SAYIN, Hediye Bahar, “Haksız Rekabet Hukuku Açısından Üretim ve İş Sırrının Hukuka Aykırı Olarak İfşası”, **Terazi Hukuk Dergisi**, Yıl: 2017, Cilt: 12, Sayı: 136, s. 38.

³⁹ KAYASOYLU, Damla, **Haksız Rekabet Hükümlerine Göre Üretim ve İş Sırlarının Korunması**, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2020, s. 24.

⁴⁰ POROY/YASAMAN, 2019, s. 452.

⁴¹ Bu hususta ayrıca bkz. Yargıtay, 23. HD, E. 2016/6958 K. 2019/4349 T. 21.10.2019 (lexpera).

sır, bilginin gizliliğini kavramsal unsur olarak içerir⁴². Herkes tarafından bilinen ya da bilinmek istendiğinde rahatlıkla ulaşılabilecek nitelikte olan bilgi, ticari sır niteliğinde değildir⁴³. Öte yandan gizlilik, bu yöndeki subjektif iradeyi de içermelidir⁴⁴. Gizli kalsın istenmeyen ya da başkasının bilmesinde sakınca görülmeyen bilgiler ticari sır kapsamında değildir. Gizlilik iradesi, bilginin sır olarak saklanmasıyla getireceği ekonomik menfaatten kaynaklanmalıdır; ancak bu menfaat hukuken korunmayan bir duruma ilişkin olmamalıdır⁴⁵. Dolayısıyla kanuna, kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı olan ve bu nedenle patent korumasından yararlanamayan bir buluş ticari sır kapsamında da hukuki koruma elde edemeyecektir.

Bir buluşun ya da sair bir bilginin ticari sır kapsamında korunmasından söz edildiğinde bunun fiili ve hukuki olmak üzere iki yönü vardır. Bilgi, sır olarak saklandığı sürece bunun getirdiği fiili/doğal korumadan yararlanır. Gizlilik sağlandığı sürece ticari sırrın yukarıda anılan şartları sağlayıp sağlamaması, dolayısıyla buluşun kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı olup olmaması önem arz etmez. Sır olarak tutulan bilginin yukarıda sözü edilen unsurları taşıması ve dolayısıyla teknik-hukuki anlamıyla “ticari sır” olarak nitelendirilebilmesi, sırrın, sahibinin istemi dışında müdahalelere maruz kalması durumunda hukuki korumadan yararlanıp yararlanmayacağını belirlemek açısından önem taşır. Yukarıda ifade edildiği üzere buluşlar, “üretim sırrı” kapsamında yer alırlar. Üretim sırlarına yönelik yapılan haksız müdahaleler karşısında işletmelerin korunmasına ilişkin hükümler, Türk Ticaret Kanunu’nun (TTK) haksız rekabet ile ilgili düzenlemeleri arasında yer almaktadır. Bu bağlamda karşımıza TTK m. 55/f. 1-d ve TTK m. 55/f. 1-b (3) hükümleri çıkar.

TTK m. 55/f. 1-d bendine göre üretim ve iş sırlarını hukuka aykırı olarak ifşa etmek; özellikle, gizlice ve izinsiz olarak ele geçirilen veya başkaca hukuka aykırı bir şekilde öğrenilen bilgileri ve üretenin iş sırlarını değerlendirmek veya başkalarına bildirmek,

---

⁴² Türk Dil Kurumu “sır” kavramını “varlığı veya bazı yönleri açığa vurulmak istenmeyen, gizli kalan, gizli tutulan şey” şeklinde tanımlamıştır, bkz. <https://sozluk.gov.tr/>.

⁴³ NÖMER ERTAN, 2016, s. 299.

⁴⁴ KAYASOYLU, 2020, s. 34; SULU, Muhammed, **Ticari Sırların Korunması**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017, s. 14.

⁴⁵ BİLGE, 2005, s. 31; SULU, 2017, s. 17.

dürüstlüğe aykırı olan ve bu nedenle haksız rekabet teşkil eden bir fiil olarak düzenlenmiştir. Kanımızca bu hüküm kapsamında haksız rekabetten söz edebilmek için haksız yere yararlanılan veya başkalarına yayılan üretim ve ticarî sırların esasen dürüstlük kuralına aykırı bir şekilde elde edilmesi gerekir⁴⁶; hukuka uygun olarak öğrenilen bilgilerin ifşasının hukuka aykırı sayılması ise ancak sözleşmeden ya da kanundan doğan sır saklama yükümlülüğünün varlığına rağmen ilgili bilgilerin üçüncü kişilere bildirilmesi, aktarılması veya kamuya sunulması halinde söz konusu olabilir⁴⁷. Rakip işletmenin telefonlarını dinlenmesi, hırsızlık, sır sahibini konuşturmak için dürüstlük kuralı ile bağdaşmayan yöntemlere başvurmak ve adalet, hak ve doğruluk hissiyatını rencide eden sair eylemler, ticari sırrın hukuka aykırı bir biçimde ele geçirilmesinin örneklerinden sayılabilir⁴⁸. Buna karşın ticari sırrın dürüstlük kuralına uygun bir şekilde araştırılması, örneğin bir işletmenin sırlarının, o işletmenin yayınladığı prospektüs, rapor veya hesaplar üzerinden tespit edilmesi, makul ticari uygulamalar kapsamında kalır ve dürüstlük kuralına aykırılık teşkil etmez⁴⁹. Buluş sahibi tarafından piyasaya sunulmuş olan buluş konusu ürün ya da yöntemin üçüncü kişilerce gözlem, inceleme, deneme, analiz yoluyla yeniden tasarlanması ve imal edilmesi olarak ifade edilen “tersine mühendislik” yöntemi de TTK kapsamında “ele geçirme” olarak kabul görmez⁵⁰. Hükümde yer alan “ifşa” kavramı ise ilgili bilgilerin üçüncü kişilere bildirilmesi, aktarılması veya kamuya sunulması demek olup gazete, internet, mektup, telefon, telgraf gibi çok çeşitli yollardan yapılabilir⁵¹.

---

⁴⁶ Mülga 6762 sayılı TTK bakımından bkz. ŞENOCAK, Kemal, İşletme Personelinin Ayartılması Meselesinin Haksız Rekabet Hükümleri Çerçevesinde (TTK m. 56 vd.) Değerlendirilmesi, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2001, Cilt: 50, Sayı: 2, s. 233. Bununla birlikte öğretide bir görüş, 6102 sayılı TTK m. 55/f. 1-d hükmüne göre sır teşkil eden bilgilerin hukuka aykırı olarak öğrenilip öğrenilmediğinin önem arz etmediğini ileri sürmekte ve bunu da hükümde “ifşa etmenin” tek başına hukuka aykırı görülmesine, “özellikle” ile başlayan cümlenin yalnızca bu tür fiillere örnek niteliğinde olmasına bağlamaktadır. Bu bağlamda bkz. SULUK/KARASU/NAL, **2018**, s. 439.

⁴⁷ Krş. NOMER ERTAN, **2016**, s. 331; SAYIN, **2017**, s. 39 vd.

⁴⁸ ŞENOCAK, **2001**, s. 233.

⁴⁹ ŞENOCAK, **2001**, s. 233.

⁵⁰ SULU, **2017**, s. 129.

⁵¹ NOMER ERTAN, **2016**, s. 331; SAYIN, **2017**, s. 40.

TTK m. 55/f. 1-b (3) hükmü ise TTK m. 55/f. 1-d'yi tamamlar nitelikte bir düzenleme olup üretim ve iş sırlarını ifşa etmeye ya da ele geçirmeye “yönelme” eylemini konu alır. Bu hüküm ile işçileri, vekilleri veya diğer yardımcı kişileri, işverenlerinin veya müvekkillerinin üretim ve iş sırlarını ifşa etmeye veya ele geçirmeye yönlendirmek, haksız rekabet teşkil eden fiillerden sayılmıştır. Bu bağlamda haksız rekabetin tespiti açısından ticari sırrın ele geçirilmeye çalışılmış olması yeterli olup, sırrın gerçekten de ele geçirilebilmiş olmasının yahut ele geçirildikten sonra kullanılıp kullanılmadığının bir önemi bulunmamaktadır⁵².

Ticari sırrı ele geçirmeye veya ifşa etmeye yönelik eylemlerin haksız rekabet teşkil ettiğinden şüphelenilmesi halinde ekonomik çıkarları zarar görme tehlikesiyle karşılaşan işletmelerin açabileceği hukuk davaları TTK m. 56/f. 1 hükmünde düzenlenmiştir⁵³. Bu davaların başında davranışın haksız rekabet teşkil edip etmediğini tespit etmeye yönelik “tespit davası” gelir. Haksız rekabet fiilinin devam etmesi veya tekrarlanacağı konusunda güçlü belirtilerin olması durumunda men (önleme) yaptırımını da hukuken talep edilebilir. Haksız rekabet sonucunda ortaya çıkan maddi durumun ortadan kaldırılması ve nihayet kusur ve zararın varlığı halinde maddi-manevi zarar talepleri de dava yoluyla ortaya koyulabilir⁵⁴.

Sonuç olarak bakıldığında, buluşa dair teknik bilginin ticari sır olarak saklanması halinde, gizlilik sürdüğü müddetçe buluş sahibi buluştan ekonomik menfaat sağlama adına doğal tekel hakkına sahiptir. Ticari sır olarak korunan buluşun üçüncü kişilerce ele geçirilmesi halinde ise sır sahibine sağlanan hukuki koruma, mevcut tekel hakkının hukuken devamını temin etme şeklinde olmayıp, yalnızca belirli davaların açılmasından ibarettir.

---

⁵² SULUK/KARASU/NAL, **2018**, s. 437.

⁵³ Bu hususta ve ticari sırrın korunmasına ilişkin özel hükümlere dair bkz. SULU, **2017**, s. 56 vd.

⁵⁴ Ticari sır ilişkili haksız rekabet fiillerinin kasten işlenmesi TTK m. 61/f. 1-a bendi uyarınca cezai sorumluluk da doğurabilmektedir. Bunun yanında, buluşlar da dahil olmak üzere ticari sır niteliğindeki bilgi ve belgelerin açıklanması, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 239. Maddesinde de ayrı bir suç tipi olarak düzenlenerek yaptırıma bağlanmıştır.

II. BİR FİKRİ MÜLKİYET STRATEJİSİ OLARAK “STRATEJİK YAYIM (*DEFENSIVE PUBLISHING*)”

A. Stratejik Yayım (*Defensive Publishing*) Kavramı

İnovasyon yönetiminde işletmeler, buluşlarından ne şekilde yararlanmak istediklerine bağlı olarak uygulayacakları fikri mülkiyet stratejisini belirlerler. *Defensive publishing* bu stratejilerden biri olarak patent ve ticari sır yöntemleri yanında yerini alır. *Defensive publishing* patentlenebilme şartlarını sağlayan bir buluşun, başvuruya konu edilmek yerine stratejik olarak yayımlanması anlamına gelir. Bu stratejiyle amaçlanan, tekniğin bilinen durumunu etkilemek ve böylece patent için aranan yenilik ve buluş basamağı kriterlerinin rakiplerce sağlanamamasını temin etmektir⁵⁵. Böylece stratejiyi uygulayan işletme, söz konusu buluşun aynısının ya da biraz gelişmişinin bağımsız bir şekilde bir başka işletme tarafından yapılması halinde, bunun tekel hakkına konu edilmesini engellemekte ve buluşu sürekli olarak kullanım özgürlüğü kazanmaktadır⁵⁶.

Hukuki literatürde pek adı geçmeyen bu yöntem, esasında pek çok işletme tarafından eskiden beri uygulanmaktadır⁵⁷. 2013 yılında yayımlanan bir makaleye göre⁵⁸ dünyanın en büyük bilişim teknolojisi şirketi olan IBM, 50 yılı aşkın süredir, kendi inovatif fikirlerinin bir kısmını fikri mülkiyet haklarına konu etmek yerine bir tür “kurum içi dergi” olan Teknik Açıklama Bülteninde yayımlamıştır. Pek çok başka şirket de bunu izlemiş ve yıllar içerisinde Siemens Teknik Raporu, AT&T Bell Laboratuvarları Kaydı, Xerox Bilgilendirme Dergisi veya Philipps Araştırma Dergisi gibi stratejik yayımlara hizmet eden çeşitli yayınlar ortaya çıkmıştır. İşletmelerin, ulaştıkları teknik bilgiyi bu tür yayınlar kapsamında belirli aralıklarla yayımlamaları, ilgili pazarda “yenilikçi” olarak

---

⁵⁵ SLOPEK, David E.F, “Defensive Publishing – Verbreitung, Funktion, Strategien”, **Zeitschrift für Gewerblicher Schutz und Urheberrecht**, Jahr: 2016, Heft: 9, s. 816.

⁵⁶ BLIND, Knut/KARGE, Peter/MARQUARD, Jacob “Strategische Publikationen als Ergänzung klassischer Schutzrechte zur Sicherung der eigenen Handlungsfreiheit”, **Zeitschrift für Gewerblicher Schutz und Urheberrecht**, Jahr: 2013, Heft: 12, s. 1197; SLOPEK, **2016**, s. 818; TOCHTERMANN, Lea, “Aktuelle Tendenzen für moderne Schutzrechtsstrategien”, **Zeitschrift für Gewerblicher Schutz und Urheberrecht**, Jahr 2016, Heft 7, s. 682.

⁵⁷ SLOPEK, **2016**, s. 816.

⁵⁸ BLIND/KARGE//MARQUARD, **2013**, s. 1197.

benimsenmelerine katkıda bulunur⁵⁹. Ancak bunun da ötesinde, stratejik yayımın klasik fikri mülkiyet stratejilerine alternatif veya ek olarak kullanması “bütünsel fikri mülkiyet yönetimi” sağlamak adına işletmeler açısından önem taşır.

B. Stratejik Yayımın Geleneksel Stratejilere Alternatif Olarak Uygulanması

Stratejik yayımların patent/faydalı model ve ticari sır stratejilerine alternatif olarak tercih edilebileceği durumlar çeşitli nedenlerle ortaya çıkabilir. Genel olarak şirketlerin buluşlarını stratejik amaçlı yayımlamaları, patentlenme sürecinin uzunluğu ve getirdiği yüksek maliyetlerden kaynaklanmaktadır⁶⁰. Patent hakkı elde edildikten sonra buluş üzerinde yapılan iyileştirmeler, yenilikler doğrudan orijinal buluş için elde edilen patent hakkının sağladığı korumadan yararlanmamakta, bunların yeni bir patent başvurusuna konu edilmesi gerekmektedir. Bu da inhisari hak elde etmek için oluşacak maliyeti oldukça artırmaktadır. Elde edilecek inhisari hakkın 20 yıl (faydalı modellerde 10 yıl) süre ile sınırlı olduğu da göz önünde tutulduğunda, söz konusu süre zarfı için göze alınacak maliyetlerin tekel hakkından alınacak verimle kıyaslaması yapılarak, stratejik yayımın karlı olup olmadığına karar verilir⁶¹. Gerek patent gerekse stratejik yayım yönteminde, buluş sahibi buluşunu serbestçe kullanabilmekte, örneğin buluş konusu ürünü üretip satabilmektedir. Ancak patent üzerindeki hak, başkasına devredilebilen, miras yolu ile intikal edebilen veya üzerinde sair tasarrufları işlemler yapılabilen, örneğin lisans sözleşmesine konu edilebilen ya da ortaklık sermayesi olarak değerlendirilebilen bir haktır⁶². Şayet bir buluşun niteliği, bu şekilde ekonomik olarak değerlendirilmeye müsait değilse veya buluşun sağlayacağı ekonomik getirinin, inhisari hak elde etmek için üstlenilen maliyetin altında kalacağı öngörülüyorsa, bu durumda patent hakkı elde etmek

---

⁵⁹ BLIND/KARGE/MARQUARD, 2013, s. 1200.

⁶⁰ PANGERL, Stefanie, **Defensive Publishing**, Gabler Verlag, 1. Aufl., München, 2009, s. 2.

⁶¹ Krş. BARRETT, Bill, “Defensive Use of Publications in an Intellectual Property Strategy”, **Nature Biotechnology**, Year: 2002, Vol: 20, s. 191.

⁶² KAYA, 1997, s. 178.

yerine buluşun stratejik yayımının avantajlı olacağından söz etmek mümkündür⁶³. Ancak elbette ki buluşun vadettiği ekonomik getiriye yönelik tahminlerin isabetsiz çıkması, buluşun tekel hakkına konu olması halinde değeri aslında oldukça yüksek olabileceken bunun önceden öngörülememesi tehlikesi, stratejik yayımın gölge tarafını oluşturmaktadır⁶⁴. Bu nedenle buluş hakkının devrine ya da lisans sözleşmesine konu edilmesine yönelik değerlendirme işleminin titizlikle yapılması, stratejik yayım yöntemine karar verme sürecinin önemli bir parçası olmalıdır.

Stratejik yayımların tercih edilebileceği diğer bir durum, inhisari hak başvurusunun olumlu sonuçlanmasının şüpheli olması halidir⁶⁵. Bu husus, uzun ve maliyetli patentleme süreci karşısında işletmeleri risk almaktan alıkoyabilir ve kısa sürede sonuçlanan stratejik yayım yöntemine yönlendirebilir. Bu durum daha ziyade, tekniğin bilinen durumunu aşma hususunda ciddi aşama kaydedememiş küçük buluşlar için söz konusudur. Bununla birlikte, patentlenebilme kriterlerinin tam olarak sağlanamadığı ve buna bağlı olarak başvurunun patent ile sonuçlanabilme ihtimalinin düşük olduğu durumlarda, işletmelerin hali hazırda sahip olduğu teknik bilgiler üzerindeki kullanım özgürlüğünü kaybetmemek adına bu bilgileri stratejik amaçla yayımlaması bir nevi zorunluluktan kaynaklanmaktadır; dolayısıyla bu şekilde yapılan “*defensive publishing*”, patent alternatifi bir fikri mülkiyet stratejisi olma özelliği göstermez.

Patentin sağladığı tekel hakkının bir yönünü, üçüncü kişilerin buluş üzerinde belirli fiilleri izinsiz gerçekleştirmesinin yasaklanması oluşturmaktadır. Dolayısıyla, patent konusu buluşun niteliği gereği, buluş üzerinde üçüncü kişilerin hak ihlallerinin kanıtlanmasının güç olduğu durumlarda da inhisari hak gerçek bir değer ifade etmeyecek, inhisari hakkı elde etmek için üstlenilen maliyet boşa çıkacaktır. Bu takdirde de işletmeler için en uygun yol alternatif stratejilere yönelmektir.

---

⁶³ BOETTIGER, Sara/ CHI-HAM, Cecilia, “Defensive Publishing and the Public Domain”, in **Intellectual Property Management in Health and Agricultural Innovation: A Handbook of Best Practices**, Chapter: 10.1, USA, 2007, s. 887 vd.

⁶⁴ PANGERL, 2009, s. 140; PANGERL, 2009, s. 128 vd.

⁶⁵ BLIND/KARGE/MARQUARD, 2013, s. 1200.

Alternatif stratejilerden söz edildiğinde ticari sır stratejisini göz ardı etmemek gerekir. Stratejik yayımın ticari sır stratejisine alternatif olarak tercih edilebileceği durumlar; buluşun sır olarak saklanmasıyla fazla maliyetli olduğu, teknik bilginin gizli kalmama riskinin ya da üçüncü kişilerin buluşun aynısını bağımsız bir şekilde yapabileme ihtimalinin yüksek olduğu durumlarda karşımıza çıkar. Özellikle de buluşun rakipler tarafından tersine mühendislik yöntemiyle çözümlenebilmesinin elverişli olması, buluş sahibini ticari sır stratejisinden uzak durması için güçlü bir nedendir⁶⁶.

C. Stratejik Yayımın Geleneksel Stratejiler ile Birlikte Uygulanması

Stratejik yayım, her zaman diğer fikri mülkiyet stratejilerine alternatif olarak karşımıza çıkmaz; kimi zaman işletmeler stratejik yayımı patent ve ticari stratejileri ile birlikte kullanarak buluşları için daha etkin bir koruma sağlamak isterler. Özellikle teknolojik alanda ortaya koyulan kompleks ürünlerde çekirdek buluşun patent ile tekel altına alınıp, buluşla ilgili sonraki iyileştirmeler ve yeniliklerin herhangi bir faydalı model ya da patent başvurusuna konu edilmeyerek stratejik olarak yayımlanması bu şekildedir⁶⁷. Böylelikle buluş sahibi işletme, hem elde etmiş olduğu inhisari hak sayesinde buluşunu hukuki işlemlere konu edebilecek, hem de rakiplerin, buluşu geliştirerek onu yeni bir inhisari hakka konu etmelerine yönelik çıtaı yükseltecektir.

Ticari sır ile stratejik yayımların bir araya gelmesi ise “örtülü yayımlama” (*disguised publication*)⁶⁸ ile kendini gösterir. Örtülü yayımlamada teorik olarak teknik bilgi kamuya sunulmuştur. Ancak yayımlamanın yapılış şekli, yapıldığı yer gibi hususlar (örneğin bilginin mutad olmayan bir mecrada, yaygın olmayan bir dilde yapılması⁶⁹), rakiplerin teknik bilgiye ulaşmasını zor ya da masraflı hale getirmektedir⁷⁰. Örtülü yayımlama ticari sır stratejisi ile birlikte uygulandığında karşımıza şu tablo çıkar: Esasen teknik bilgi sır saklama yükümlüğü altında olan kişilere emanet edilmiştir. Söz konusu

⁶⁶ Krş. BARRET, 2002, s. 191 vd.

⁶⁷ BOETTIGER/CHI-HAM, 2013, s. 888; PANGERL, 2009, s. 92 vd.

⁶⁸ Alm. “getarnte Veröffentlichung” ya da “verdeckte Veröffentlichung”.

⁶⁹ SLOPEK, 2016, s. 817.

⁷⁰ STAUF, Christian, *Ganzheitliches Intellectual Property Management im Unternehmen*, Gabler Verlag, Wiesbaden, 2016, s. 73.

kişiler aracılığı ile rakiplerin sırrı ele geçirmesi ihtimaline karşı teknik bilgi ayrıca örtülü olarak kamuya sunulmuştur⁷¹. Dolayısıyla stratejik yayım burada bir nevi sigorta görevi görmektedir. Teknik bilgi rakipler tarafından ele geçirilse dahi onlar tarafından tekel hakkına konu edilemeyecektir. Her ne kadar Türk Patent Hukukunda, gerçek hak sahipliği ilkesi gereği, buluşun gerçekte hak sahibi olmayan bir kimse lehine patentlenebilmesi gasp davaları ile önlenilmekteyse de⁷² buluşun tekniğin bilinen durumuna dâhil olduğu; dolayısıyla rakiplerin bunun üzerinde hak ihdas edemeyeceği savunması işletmeler için daha pratik bir çözüm niteliğindedir. Zira patent isteme hakkının başvuru sahibine ait olmadığı Türk Patent ve Marka Kurumu nezdinde iddia edilemez; bunun için ayrı bir dava açılması gerekir (SMK m. 110)⁷³. Buna karşın buluşun bilinen tekniğe dahil olduğu, başvurunun yayınlanmasıyla birlikte üçüncü kişilerce ileri sürülebilir (SMK m. 97/ f. 2).

Stratejik yayım kapsamındaki yayımların “rakiplerce kolay ulaşılamayacak şekilde” de yapılabilir olması, stratejik yayımın herhangi bir hukuki sınırlandırmaya tabi olmadan yapılabildiği anlamına gelmemektedir. Sıradaki başlık altında stratejik yayımların uygulama koşulları ele alınmıştır.

D. Stratejik Yayımın Uygulama Koşulları

Stratejik yayımın geçerli bir şekilde nasıl uygulanacağına dair bir yasa hükmü hukukumuzda bulunmamaktadır. Stratejik yayım ile amaçlan, rakipler aleyhine tekniğin bilinen durumunu etkilemek olduğuna göre, tekniğin bilinen durumunu etkileyen ve böylelikle yenilik ve buluş basamağı kriterlerinin rakiplerce sağlanmasını zorlaştıran hükümlerin ne olduğuna dair çıkarım, dolaylı olarak patent mevzuatı ve ilgili içtihatlardan yapılır⁷⁴.

---

⁷¹ BLIND/KARGE/MARQUARD, 2013, s. 1199.

⁷² Bkz. bölüm I. A. 1.

⁷³ Bu hususta ayrıca bkz. dipnot 18.

⁷⁴ Krş. KRABER, Rudolph/ANN, Christoph, **Kommentar zum Patentrecht**, 7. Aufl., München, 2016, Rdn. 42.

1. Tekniğin Bilinen Durumuna İlişkin Kaynaklar

SMK m. 83/f. 2'ye göre tekniğin bilinen durumunu oluşturan kaynaklar, başvuru tarihinden önce dünyanın herhangi bir yerinde, yazılı veya sözlü tanıtım yoluyla ortaya konulmuş veya kullanım ya da başka herhangi bir biçimde açıklanmış olan toplumca erişilebilir her türlü bilgidir. Yazılı kaynaklar bakımından, süreli yayın, kitap gibi basılı eserler ve internet yayınları; sözlü veriler bakımından ise konferans ve derslerde açıklanan bilgiler, radyo ve televizyon gibi sesli ve görsel yayın organları aracılığıyla açıklanan bilgiler veya halk arasında anlatılan bilgiler, tekniğin bilinen durumuna ilişkin referansları oluşturur⁷⁵. Teknik sorunun çözümüne ilişkin bilginin kullanılmasına örnek olarak da ticaret mevkiine koyma, sergide, fuarda, müzede, vitrinde teşhir, bir konferansta ürünü veya usulü gösterme, bir tesiste, teknede, bahçede herhangi bir alanda mekanizmayı işletme gibi hususlar verilebilir⁷⁶.

Stratejik yayımın yazılı kaynaklar aracılığıyla (örneğin sektörel bir dergide) yapılmasının, yayımın yapıldığı tarihi kolayca kanıtlanabilir kılmak ve buluşun özelliklerini, niteliklerini detaylı bir şekilde açıklamak gibi belirli avantajları vardır. Yayımın yapıldığı tarihin ve buluşun detaylı açıklamasının yayımdan görülebiliyor olması, aynı buluşun rakiplerce tekel hakkına konu edilmek istenmesi halinde başvuruyu etkisiz kılmak açısından önemlidir. Buluşun kullanım yoluyla, örneğin sergide, fuarda teşhir edilmesi ile tekniğin bilinen durumu etkileyip etkilemediği tespit edilirken gerekli kanıtların sunulması her zaman kolay olmayabilir⁷⁷. Özellikle, teknik detayların rakiplerce başvuruya konu edilen buluşu kapsayıp kapsamadığını belirlemek sözlü ve fiili uygulamalar bakımından güçtür. Ayrıca sözlü yayınlar ve ön kullanıma ilişkin durumlar, bazı ülkelerin (örneğin Amerika Birleşik Devletlerinin) patent mevzuatına göre yurtdışında yapılması halinde tekniğin bilinen durumuna etki etmemektedir⁷⁸.

---

⁷⁵ BİLGİN, Özkan, **Kimya Alanındaki Patentlerde Yenilik**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi, 2013, s. 35 vd.; ERGÜN, **2020**, s. 643; ayrıca bkz. ÖZTÜRK, Özgür, **Türk Hukukunda Patent Verilebilirlik Şartları**, Arıkan Yayıncılık, İstanbul, 2008, s. 152 vd.

⁷⁶ BOZBEL, **2015**, s. 695.

⁷⁷ Krş. BLIND/KARGE/MARQUARD, **2013**, s. 1200.

⁷⁸ BİLGİN, **2013**, s. 42

Dolayısıyla, stratejik yayımların yazılı yapılması, buluşa dair kullanım özgürlüğünün uluslararası alanda korunması adına da avantajlıdır.

SMK m. 83/f. 3’de tekniğin bilinen durumuna ulusal, uluslararası ya da Avrupa alanında yapılmış patent ve faydalı model başvurularının dâhil olduğu düzenlenmiştir⁷⁹. Öyleyse *defensive publishing* stratejisini icra yöntemlerinden biri de patent başvurusunda bulunmaktadır. Ancak SMK m. 83/f. 3’e göre tekniğin bilinen durumu olarak dikkate alınacak başvurular, yayımlanmış başvurulardır⁸⁰. Dolayısıyla yapıldıktan sonra derhal geri çekilen başvuru, stratejik yayım için uygun bir yöntem değildir. Sıradaki başlıkta değineceğimiz “toplumca erişilebilme koşulu” bu hususu daha net izah etmektedir.

2. “Toplumca Erişilebilme” Koşulu

SMK m. 83/f. 2’ye göre tekniğin bilinen durumuna ilişkin yazılı, sözlü ve sair kaynaklar, ancak toplum tarafından erişilebilir oldukları takdirde patentlenebilme şartlarına etki ederler. Benzer şekilde, yeniliğe engel teşkil eden kullanım da buluşun topluma açık nitelikte, yani aleni kullanımını ifade eder⁸¹. Bu bağlamda toplum/kamu kavramı, birden fazla kişiyi işaret etmekle birlikte, geniş bir halk kitlesini veya ilgili herkesi ifade etmemektedir⁸². Açıklamanın sınırlı sayıda insandan oluşan bir topluluğa yönelik yapılmış olması mümkündür. Bu anlamda “toplum” kavramına bir konferansın dinleyicileri veya bir doktora jürisi örnek olarak gösterilebilir⁸³. Buluş sahibinin kendisi, ailesi, yakın çevresi⁸⁴ ve sır saklama yükümlülüğü altındaki kişiler⁸⁵ ise “toplum” kavramına dâhil değildir. Fakat sır saklama yükümlülüğü altındaki kişiler, edindikleri

⁷⁹ Ancak bu hüküm uyarınca tekniğin bilinen durumu olarak dikkate alınan başvuruların ve belgelerin içerikleri, buluş basamağının değerlendirilmesinde dikkate alınmaz (SMK m. 83/ f. 5)

⁸⁰ Bu konuda ayrıca bkz. ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyzan Hayal, “Patent Verilebilirlik Değerlendirmesinde Önceki Tarihli Başvurular”, *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*, Yıl: 2017, Cilt: 3, Sayı: 1, s. 110 vd.

⁸¹ ERGÜN, 2020, s. 644.

⁸² SARAÇ, Tahir, “Sınai Hakların Korunmasında Yenilik Şartı Açısından 'Tekniğin Bilinen Durumu' Kavramı ve Kapsamı”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Yıl: 2003, Cilt: 22, Sayı: 2, s. 124.

⁸³ BOZBEL, 2015, s. 695.

⁸⁴ BOZBEL, 2015, s. 695.

⁸⁵ BİLGİN, 2013, s. 54; SARAÇ, 2003, s. 135.

bilgileri sır saklama yükümlülüğüne aykırı olarak açıklarlarsa, bu durumda açıklanan bilgiler tekniğin bilinen durumuna dâhil olur ve yeniliği ortadan kaldırır⁸⁶.

Öyleyse stratejik yayımların hukuken etkili olabilmesi için toplum, teknik bilgiye erişebilir durumda olmalıdır. SMK m. 83/f. 2 hükmü kapsamında “erişilebilirlik” geniş yorumlanır. Toplumun bilgiye fiilen ulaşıp ulaşmadığı ya da bilgiye ulaşmakla birlikte içeriğini öğrenmemiş olması önem taşımaz⁸⁷. Ulaşılan bilginin teknik bir buluşu tasvir ettiğinin anlaşılması da gerekli değildir⁸⁸. Bilgiye ulaşmanın objektif olarak salt imkân dâhilinde olması, bilginin tekniğin bilinen durumuna dâhil olması için yeterlidir⁸⁹.

Bilgiye ulaşımın imkân dâhilinde olması gerekliliği, çalışmamızın önceki bölümünde bahsini açtığımız örtülü stratejik yayımların geçerliliği önündeki sınırı da oluşturmaktadır. Her ne kadar *defensive publishing* ile amaçlanan etkinin ne olduğuna bağlı olarak, stratejik yayımları geniş kitlelere ulaştırmak yerine mümkün olduğu kadar gizlemek yoluna gidilebilirse de bunun icra ediliş şekli konusunda işletmeler dikkatli davranmalıdır. Bilginin, toplumun erişimini pratikte imkânsız kılacak şekilde gizlenmesi ve kimse tarafından bulunamaması halinde yayımın tekniğin bilinen standartlarına dâhil olmaması ve uygulanmak istenen stratejinin tamamen etkisiz kalması tehlikesi doğmaktadır. Teknik bilginin, dünyanın herhangi bir yerinde yaygın olmayan bir dil kullanılarak toplumun erişimine açılması ya da ilgili sektördeki kişilerin kolay kolay takip etmeyeceği basılı bir eserde sunulması veya bilginin mutad olmayan bir mecrada, yaygın olmayan bir dilde yapılması stratejik yayımı geçersiz kılmayacaktır; zira bu durumda bilgiye ulaşılabilme ihtimali halen mevcuttur. Buna karşın bilginin kamuya arz edilmiş bir müzik eserinde subliminal bir şekilde yer alması, bir internet sayfasının kaynak kodları içerisine gizlenmesi gibi durumlar bilgiyi toplumun erişimine açılmış olarak kabul etmeye yetmeyecektir.

---

⁸⁶ SARAÇ, 2003, s. 135 vd.; bunun istisnasını, bir sonraki başlıkta ifade edeceğimiz üzere “yeniliğe etki etmeyen açıklamalar” oluşturmaktadır.

⁸⁷ SARAÇ, 2003, s. 125 vd.

⁸⁸ BERNKARD, Georg, **Kommentar zum Patentgesetz**, 11. Aufl. München, 2015, § 3 Rdn. 85.

⁸⁹ Bu konuda detaylı açıklamalar için bkz. SARAÇ, 2003, s. 125 vd.

III. PATENT YARIŞLARINDA STRATEJİK YAYIM UYGULAMASI VE BU BAĞLAMDA SMK m. 84/f. 1-a HÜKMÜ İLE İLGİLİ ÇEKİNCELER

Sınai Mülkiyet Kanunu'nun 83. maddesine göre tekniğin bilinen durumuna etki eden açıklamalar aynı zamanda stratejik yayımı etkin kılan açıklamalar olup rakiplerin aynı buluş üzerinde tekel hakkı elde etme ihtimalini ortadan kaldırmaktadır. SMK m. 84'te ise, niteliği itibariye buluşa patent veya faydalı model verilmesine engel olan açıklamaların belirli kişiler tarafından, belirli süreler içerisinde yapılması halinde buluş üzerinde sonradan tekel hakkı tanınmasına engel olmayacağı düzenlenmiştir. Buna göre; başvuru tarihinden önceki 12 ay içinde buluşu yapan kişi ya da buluşu yapandan doğrudan doğruya veya dolaylı olarak bilgi elde eden üçüncü kişi tarafından yapılan açıklamalar, buluşa patent verilmesine mâni olmayacaktır (m. 84/ f.1-a ve c)⁹⁰. Aynı durum, açıklamanın patent başvurusu yapılan bir merci tarafından gelmesi halinde de söz konusudur (m. 84/f. 1-b); ancak bunun için açıklanan bilginin buluşu yapanın başka bir başvurusunda yer alması ve söz konusu başvurunun ilgili merci tarafından açıklanmaması gerektiği hâlde açıklanması ya da buluşu yapandan doğrudan doğruya veya dolaylı olarak bilgiyi edinmiş olan üçüncü bir kişi tarafından, buluşu yapanın bilgisi veya izni olmadan yapılan başvuruda yer alması gerekmektedir.

SMK'da düzenlenen ve buluşların buluş sahibi tarafından kamuya açıklanmalarından sonra da onlar tarafından patentlenebilmesine olanak veren 12 aylık "hoşgörü süresi (*grace period*)⁹¹", Türkiye dışında Amerika Birleşik Devletleri⁹² ve Japonya⁹³ gibi bazı ülkelerin patent mevzuatında da bulunmaktadır. Avrupa Patent Sözleşmesi'nin 55. maddesinde⁹⁴ ve bununla paralel olarak pek çok Avrupa ülkesinde ise

---

⁹⁰ Şayet SMK m. 93 kapsamında rüçhan hakkı talep edilmişse, rüçhan hakkı tarihinden önceki on iki ay içinde, buluşu yapan kişi ya da buluşu yapandan doğrudan doğruya veya dolaylı olarak bilgi elde eden üçüncü kişi tarafından yapılan açıklamalar için de aynı durum geçerlidir.

⁹¹ Buluşa patent verilmesini etkilemeyen açıklamaların yapıldıkları tarih ile önceki tekniğe dahil sayılmadan başvuru tarihine kadar geçecek süre öğretilde "âtıfet süresi" olarak da adlandırılmaktadır (bkz. ÖZTÜRK, 2008, s. 226).

⁹² 35 U.S.C. § 102 (b).

⁹³ Japon Patent Yasası, Art. 30 (2).

⁹⁴ Avrupa Patentlerinin verilmesine ilişkin Avrupa Patent Sözleşmesi 5.10.1973'te Münih'te imzalanmış ve pek çok kez revize edilmiştir. En köklü değişiklik ise 2000 yılında yapılmıştır. Sözleşme metninin

buluş sahibinin önceki açıklamalarına ilişkin bu şekilde bir hoşgörü süresi düzenlemesi bulunamamakta; yalnızca patent başvurusu tarihinden itibaren geriye doğru 6 aylık süre içerisinde başvuru sahibine veya onun hukuki selefine yönelik açık bir suiistimal niteliği taşıyan açıklamaların veya başvuru sahibinin veya selefinin belirli uluslararası sergilerde buluşunu teşhir etmesi halinin tekniğin bilinen durumuna etki etmeyeceği hükmüne bağlanmaktadır⁹⁵. Dolayısıyla, bu hukuk sistemlerinde, buluş sahibinin izni olmaksızın buluşun sır saklama yükümlülüğü altındaki kişilerce kamuya açıklanması gibi açık suiistimal niteliği taşıyan açıklamalar tekniğin bilinen durumuna etki edebilecekken, buluş sahibinin buluşu hakkında yaptığı olası dikkatsiz açıklamalar, ileride kendisinin buluş üzerinde tek hak talep etmesinin önüne geçecektir.

Avrupa Patent Sözleşmesi Türkiye tarafından da imzalanmış olmasına rağmen⁹⁶, ülkemizdeki sistemde buluş sahibi tarafından yapılan açıklamalar, patent verilebilme ihtimalini yalnızca rakipler açısından ortadan kaldırmakta, hoşgörü süresi içerisinde buluş sahibi tarafından yapılan patent başvurularına engel olmamaktadır. Buluş sahibinin olası dikkatsiz açıklamalarından dolayı kendi buluşunu patentleyememe tehlikesini, belirli bir süre içinde patent başvurusu yapılması halinde bertaraf eden⁹⁷ bu düzenleme, her ne kadar buluş sahipleri için avantajlı gözükse de *Defensive Publishing* stratejisinin bazı durumlarda uygulanmasını hukuken çekinceli kılmaktadır⁹⁸. Bu durum, *defensive*

2000 revizyonundan önceki ilk versiyonu “EPC 1973”; değişiklik sonrası versiyonu ise “EPC 2000” olarak bilinmektedir.

⁹⁵ Tekniğin bilinen durumuna etki etmeyen açıklamaların çeşitli ülkelerde ve Avrupa Patent Sözleşmesinde düzenlenişine genel bir bakış için bkz.: <https://www.wipo.int/patents/en/topics/laws.html> (erişim tarihi: 29.07.2020).

⁹⁶ Bkz. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2000/07/20000712M1-21.pdf>. (erişim tarihi: 29.07.2020). Buluşların korunması konusunda Avrupa Devletleri arasındaki iş birliğini güçlendirmeyi, üye ülkelerde patentlerin tescilinin tek bir prosedür ile yapılmasını temin etmeyi ve üye ülkelerde verilen patentler için standart kuralların oluşturulmasını amaçlayan EPC’ye göre verilen patentler Avrupa patenti olarak adlandırılmakta ve bunlar, her bir üye ülkede, o ülkenin ulusal patent mevzuatı çerçevesinde verilen patentler ile yan yana varlıklarını sürdürmektedir.

⁹⁷ BİLGİN, 2013, s. 74; ayrıca bkz. ÖZTÜRK, 2008, s.220.

⁹⁸ Buluş sahibinin, patentlenebilmeye etki eden söz konusu açıklamalarına dair çekinceler/tartışmalar, esasen yalnızca *defensive publishing* stratejisinin uygulanmasına hasredilmiş olmayıp, genel olarak aynı buluşun bağımsız buluş sahipleri tarafından geliştirildiği durumları kapsamaktadır (bu bağlamda bkz. ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyzan Hayal, “Buluş Sahibinin Açıklamaları Patent Alınmasını Ne Zaman Etkilemez?-Riskler ve Olasılıklar Üzerine Düşünceler”, Prof. Dr. Fırat Öztan’a Armağan, Cilt II, Ankara, 2010, s. 1976 vd.

publishing stratejisinin bir patent yarışı kapsamında uygulanması halinde söz konusudur. Tıpkı günümüzde pek çok ülkenin Covid-19 hastalığına karşı bir aşı ya da ilaç geliştirmek üzere birbirleriyle yarışa girmeleri gibi iki işletmenin birbirlerinden bağımsız olarak aynı buluşu yapmak üzere bir uğraşı içerisinde olduklarını farz edelim. Şayet böyle bir durumda işletmelerden biri, rakibinin buluşu tamamlamış veya tamamlamak üzere olduğunu ve patent için başvuru hazırlıkları içinde bulunduğunu öğrenirse, o zamana kadar ulaştığı teknik bilgileri stratejik bir biçimde yayımlama yoluna gidebilir⁹⁹. Böyle bir senaryoda *defensive publishing* stratejisinin uygulanması hem anlaşılabilir hem de akıllıca bir yoldur; zira bu şekilde geride kalan işletme, buluş basamağı eşliğini rakibi aleyhine yükselterek onun patent almasını engelleyebilecek ve kendisi de o ana kadar sağladığı teknik birikimi kullanma özgürlüğünü garanti altına alacaktır. Ne var ki SMK m. 84/f. 1-a hükmü, rakibinin patent hakkı elde etmesine engel olan yarışçının, 1 yıl içerisinde yapacağı bir başvuru ile patent isteme hakkı elde etmesine imkân vermektedir. Kanımızca artık bu hamle, makul bir rekabet stratejisi olmaktan öte, rakibinin ayağına çelme takıp onu düşürerek hedefi göğüsleyen yarışmacının durumundan farksız olup dürüst rekabete aykırıdır¹⁰⁰. Bununla birlikte, böyle bir durumda, kötü niyetli patent başvurusundan ya da TMK m. 2 hükmünün uygulanması ile giderilebilecek bir hakkın kötüye kullanılması halinden de söz etmek mümkün değildir. Zira SMK m. 84/ f. 1-a, “buluşa ilişkin açıklama yapma hakkı” gibi bir düzenleme getirmemekte, yalnızca yapılan açıklamalara hukuki bir sonuç bağlamaktadır. Bu nedenle, patent mevzuatında, SMK m. 84/f. 1-a hükmünün, buluş sahibinin açıklamalarının bağımsız buluşçuların hak elde etmesinin engellenmesine yönelik yapılması halinde uygulanmayacağına dair ek bir düzenleme yapılması gerektiği düşüncesindeyiz.

Mevcut düzenlemede ise “ayağına çelme takılan kimse” olarak değerlendirdiğimiz rakip buluşçu SMK m. 87 kapsamında ön kullanım hakkını kullanmak ile yetinecek¹⁰¹,

---

⁹⁹ Örneğin oldukça benzeri için bkz. PANGERL, 2009, s. 54; ayrıca krş. ŞEHİRALİ ÇELİK, 2010, s. 1979.

¹⁰⁰ SMK m. 84/f. 1-a hükmünün patent yarışlarında kötüye kullanılabilmesine dair ayrıca krş. KUYUCUOĞLU, Köksal, **Das türkische Patentsystem und strategische Optionen für ein KMU oder Start-up: Wissenswertes über Patentangelegenheiten in der Türkei**, Bachelor + Master Publishing, Zürich, 2015, s. 49.

¹⁰¹ Bkz. Bölüm I.A.2.

stratejiyi uygulayan kişiye karşı SMK m. 110 ve s. 111 kapsamında gasp davaları açması sonuç vermeyecektir. Zira bu davalar gerçek hak sahipliği iddiasına dayanmaktadır. Çalışmamızda da belirttiğimiz üzere¹⁰², Türk Hukukunda, birden çok rakip tarafından birbirinden bağımsız olarak gerçekleştirilen buluşlarda patent hakkının gerçek sahibi başvuruyu ilk yapan (*first to file*) kişidir¹⁰³.

Gerçi böyle bir durumda, patent yarışını önde götüren ve yukarıda anlatılan türden bir senaryoya maruz kalan işletme, rakibinin stratejik yayımına yine bir stratejik yayımla karşılık verebilir, diğer bir deyişle kendi elindeki bulguları açıklayabilir¹⁰⁴. Böylece yarışmayı geriden takip eden rakip, 12 aylık hoşgörü süresi içerisinde buluşu tamamlasa dahi yenilik şartını sağlayamaz¹⁰⁵. Ancak böyle bir imkânın varlığı, SMK m. 84/ f. 1 hükmünün olduğu şekliyle bırakılmasını haklı kılmaz. Zira kanun koyucunun, bir yandan buluş sahiplerinin dikkatsizlik ve bilgisizlikten kaynaklanan açıklamalarını hoş görmeye yönelik bir düzenleme getirirken bir yandan patent yarışını önde götüren bir buluşçudan uyanık davranmasını beklemesi ve stratejik yayıma stratejik yayımla karşılık vererek hakkını savunmasını istemesi mazur görülemez. Bu nedenle işletmelerin birbirinden bağımsız olarak aynı buluş üzerinde çalıştığı durumlarda kötüye kullanılmaya müsait bir düzenleme olan SMK m. 84/f. 1-a hükmü yeniden düzenlenmelidir.

---

¹⁰² Bkz. Bölüm I.A.1.

¹⁰³ Hoşgörü süresini uygulayan diğer bir ülke olan Amerika Birleşik Devletleri'nde ise önceleri, buluşu ilk gerçekleştiren kişi (*first to invent*) hak sahibi sayılmakta, dolayısıyla buluş sahibi tarafından yapılan önceki açıklamalar bu ilkeye zarar vermemekteydi. 16 Mart 2013 tarihi itibarıyla Amerika'nın da başvuruyu esas alan bir sisteme geçmesi ve bunun yanında "hoşgörü süresi" uygulamasına devam etmesi sonrasında kimi yazarlar, bunun fiilen açıkça bir "first to disclose" yani "açıklamayı ilk yapan patenti alır" sistemi olduğunu ileri sürmüştür (bkz. JABLON, Clark A., "Part III: What Companies Need to Know about the Leahy-Smith America Invents Act (AIA) Patent Reform Legislation", **Information Display**, Year: 2012, Vol: 5/6, s. 2; ayrıca bkz. <https://news.bloomberglaw.com/ip-law/first-inventor-to-file-or-first-to-disclose-understanding-the-america-invents-act> , erişim tarihi: 29.07.2020).

¹⁰⁴ Krş. ŞEHİRALİ ÇELİK, 2010, s. 1978.

¹⁰⁵ İlk kez bir buluşçu tarafından açıklama yapıldıktan sonra, bağımsız bir buluş sahibinin birebir aynı açıklamayı yapması halinde bu durumun, ilk açıklamayı yapan buluş sahibinin patent elde etme hakkına engel olup olmayacağı hususunda (defensive publishing stratejisi ve patent yarışları konusu ile sınırlı kalmaksızın) yapılan değerlendirmeler için bkz. ŞEHİRALİ ÇELİK, 2010, dipnotlar 36 vd (s.1982 vd.).

SONUÇ

Gerek patent gerekse stratejik yayım yönteminin uygulanması buluş sahibine buluşunu serbestçe kullanabilme, örneğin buluş konusu ürünü üretip satabilme hakkı vermektedir. Buluş üzerinde patent ile inhisari hal elde etmek, buluş sahibine ek ekonomik menfaatler (örneğin buluşu lisanslama hakkı) getirmektedir. Söz konusu ek menfaatlerin sağlanmasının güç veya yararsız olduğu buluşlar bakımından patent hakkı elde etmek yerine buluşun stratejik yayımı daha avantajlı olabilir.

Stratejik yayımların tercih edilebileceği diğer bir durum, inhisari hak başvurusunun olumlu sonuçlanmasının şüpheli olması ya da patent konusu buluşun niteliği gereği buluş üzerinde üçüncü kişilerin hak ihlallerinin kanıtlanmasının güç olmasıdır. Zira bu hallerde inhisari patent hakkı gerçek bir değer ifade etmeyecek, inhisari hakkı elde etmek için üstlenilen maliyet boşa çıkacaktır.

Stratejik yayımın ticari sır stratejisine alternatif olarak tercih edilebileceği durumlar ise buluşun sır olarak saklanmasıyla fazla maliyetli olduğu, teknik bilginin gizli kalmama riskinin ya da üçüncü kişilerin buluşun aynısını bağımsız bir şekilde yapabileme ihtimalinin yüksek olduğu ve tüm bunlara karşın buluşçunun buluşunu serbestçe üretip satma özgürlüğünden vazgeçemediği durumlarda ortaya çıkmaktadır.

Bazı durumlarda işletmeler, stratejik yayımı patent ve ticari stratejileri ile birlikte kullanarak buluşları için daha etkin bir koruma sağlamak isterler. Özellikle teknolojik alanda ortaya koyulan kompleks ürünlerde çekirdek buluşun patent ile tekel altına alınıp, buluşla ilgili sonraki iyileştirmeler ve yeniliklerin herhangi bir faydalı model ya da patent başvurusuna konu edilmeyerek stratejik olarak yayımlanması bu şekildedir.

Ticari sır ile stratejik yayımın bir araya gelmesi ise “örtülü yayım” (*disguised publication*) ile kendini gösterir. Örtülü yayımlarda esasen teknik bilgi sır saklama yükümlüğü altında olan kişilere emanet edilmiştir. Söz konusu kişiler aracılığı ile rakiplerin sırrı ele geçirmesi ihtimaline karşı teknik bilgi ayrıca örtülü olarak kamuya sunulmuştur. Dolayısıyla stratejik yayım burada bir nevi sigorta görevi görmektedir.

Defensive publishing stratejisinin işlerliği için SMK m. 83 uyarınca tekniğin bilinen durumuna ilişkin kaynakların doğru kullanılması ve toplumca erişilebilme şartının

sağlanması gerekir. SMK m. 84/I-a hükmü ise *defensive publishing* stratejisinin patent yarışları kapsamında kötüye kullanılmasına zemin hazırlayan bir hükümdür. Kanımızca patent mevzuatında, söz konusu hükmün, buluş sahibinin açıklamalarının bağımsız buluşçuların hak elde etmesinin engellenmesine yönelik yapılması halinde uygulanmayacağına dair ek bir düzenleme yapılması gerekir.

KAYNAKÇA

- BARRETT, Bill, “Defensive Use of Publications in an Intellectual Property Strategy”, **Nature Biotechnology**, Year: 2002, Vol:20, (s. 191-193).
- BERNKARD, Georg, **Kommentar zum Patentgesetz**, 11. Aufl., Beck Verlag, München, 2015.
- BİLGE, Mehmet Emin, **Ticari Sırların Korunması**, Asil Yayın, Ankara, 2005.
- BİLGİN, Özkan, **Kimya Alanındaki Patentlerde Yenilik**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi, 2013.
- BLIND, Knut/KARGE, Peter/MARQUARD, Jacob “Strategische Publikationen als Ergänzung klassischer Schutzrechte zur Sicherung der eigenen Handlungsfreiheit”, **Zeitschrift für Gewerblicher Schutz und Urheberrecht**, Jahr: 2013, Heft: 12, (s. 1197-1201).
- BOETTIGER, Sara/ CHI-HAM, Cecilia, “Defensive Publishing and the Public Domain”, in **Intellectual Property Management in Health and Agricultural Innovation: A Handbook of Best Practices**, Chapter: 10.1, USA 2007, (s. 879-895).
- BOZBEL, Savaş, **Fikri Mülkiyet Hukuku**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2015.
- ÇAĞLAR, Hayrettin, “Patent Hukukunda Ön Kullanım Hakkı”, **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2006, Cilt: 10: Sayı: 1, (s. 77-92).
- ERGÜN, Mevci, **Fikri Mülkiyet Hukuku (2. Cilt)**, Legem Yayıncılık, Ankara, 2020.
- GÜNEŞ, İlhami, **Patent ve Faydalı Model Hukuku**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017.
- GÜVEN, Bülent/ KAYGIN, Erdoğan, **Girişimcilik: Temel Kavramlar, Girişimcilik Türleri, Girişimcilikte Güncel Konular**, Siyahinci Akademi, İstanbul, 2015.
- JABLON, Clark A., “Part III: What Companies Need to Know about the Leahy–Smith America Invents Act (AIA) Patent Reform Legislation”, **Information Display**, Year: 2012, Vol: 5/6, (s. 2-5).
- KAYA, Arslan, “Türk Hukukunda Patentten Doğan Haklar”, **İstanbul Hukuk Mecmuası**, Yıl: 1997, Cilt: 55, Sayı: 4, (s. 173-200).
- KAYASOYLU, Damla, **Haksız Rekabet Hükümlerine Göre Üretim ve İş Sırlarının Korunması**, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2020.
- KRAßER, Rudolph/ANN, Christoph, **Kommentar zum Patentrecht**, 7. Aufl., Beck Verlag, München, 2016.
- KUYUCUOĞLU, Köksal, **Das türkische Patentsystem und strategische Optionen für ein KMU oder Start-up: Wissenswertes über Patentangelegenheiten in der Türkei**, Bachelor + Master Publishing, Zürich, 2015.
- NOMER ERTAN, Füsün, **Haksız Rekabet Hukuku**, On İki levha Yayıncılık, İstanbul, 2016.

- NOYAN, Engin, **Patent Hukuku**, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2015.
- ÖĞÜT, Adem/ AKGEMİCİ, Tahir/ ŞAHİN, Emine/ KOCABACAK, Ayşe, “İşletmelerde Düşünce Aşamasından Patent Aşamasına Uzanan Süreçte Yenilik Stratejileri ve Buluş Yönetimi”, **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Yıl: 2007, Sayı: 17, (s. 413 - 425).
- ÖZTÜRK, Özgür, **Türk Hukukunda Patent Verilebilirlik Şartları**, Arıkan Yayıncılık, İstanbul, 2008.
- PANGERL, Stefanie, **Defensive Publishing**, Gabler Verlag, 1. Aufl., München, 2009.
- POROY, Reha/YASAMAN, Hamdi, **Ticari İşletme Hukuku**, 18. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019.
- SARAÇ, Tahir, “Sınai Hakların Korunmasında Yenilik Şartı Açısından 'Tekniğin Bilinen Durumu' Kavramı ve Kapsamı”, **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, Yıl: 2003, Cilt: 22, Sayı: 2, s. 124, (s. 117-149).
- SAYIN, Hediye Bahar, “Haksız Rekabet Hukuku Açısından Üretim ve İş Sırrının Hukuka Aykırı Olarak İfşası”, **Terazi Hukuk Dergisi**, Yıl: 2017, Cilt: 12, Sayı: 136, (s. 36-43).
- SLOPEK, David E.F, “Defensive Publishing – Verbreitung, Funktion, Strategien”, **Zeitschrift für Gewerblicher Schutz und Urheberrecht**, Jahr: 2016, Heft: 9, (s. 816-820).
- STAUF, Christian, **Ganzheitliches Intellectual Property Management im Unternehmen**, Gabler Verlag, Wiesbaden, 2016.
- SULU, Muhammed, **Ticari Sırların Korunması**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017.
- SULUK, Cahit/KARASU, Rauf/NAL, Temel, **Fikri Mülkiyet Hukuku**, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018.
- ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyzan Hayal, “Patent Sisteminin İşlevleri ve Bu İşlevlerin Etkinliğini Sağlayan Yasal Düzenlemeler”, **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, Yıl: 2006, Cilt 23, Sayı: 3, (s. 101-154).
- ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyzan Hayal, “Buluş Sahibinin Açıklamaları Patent Alınmasını Ne Zaman Etkilemez? -Riskler ve Olasılıklar Üzerine Düşünceler”, **Prof. Dr. Fırat Öztan’a Armağan, Cilt II**, Ankara, 2010, (s. 1967-1999).
- ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyzan Hayal, “Patent Verilebilirlik Değerlendirmesinde Önceki Tarihli Başvurular”, **Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi**, Yıl: 2017, Cilt: 3, Sayı: 1, (s. 103-117).
- ŞENOCAK, Kemal, “İşletme Personelinin Ayartılması Meselesinin Haksız Rekabet Hükümleri Çerçevesinde (TTK m. 56 vd.) Değerlendirilmesi”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Yıl: 2001, Cilt: 50, Sayı: 2, (s. 193-246).

TEKİNALP, Ünal, “Yeni Patent Hukukunda ‘Buluş Sahibi İlkesi’ ve Gasp Davalarına İlişkin Bazı Sorunlar”, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, Yıl: 1997, Cilt: 55, Sayı: 4, (s. 129-136).

TOCHTERMANN, Lea, “Aktuelle Tendenzen für moderne Schutzrechtsstrategien”, **Zeitschrift für Gewerblicher Schutz und Urheberrecht**, Jahr: 2016, Heft: 7, (s. 681-682).

TÜZÜNER, Özlem, **Faydalı Modelin Korunması ve Faydalı Modelin Korunmasına Uygulanacak Hukuk**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2011.

YURTSEVER, Şaziye, **Patentin Hukuki Korunması**, Adalet Yayınevi, Ankara, 1999.

İnternet Erişim Kaynakları

<https://www.turkpatent.gov.tr/TURKPATENT/fees/informationDetail?id=112> (erişim tarihi: 29.07.2020).

<https://www.turkpatent.gov.tr/TURKPATENT/fees/informationDetail?id=104> (erişim tarihi: 29.07.2020).

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=95751 (erişim tarihi: 29.07.2020).

<https://www.wipo.int/patents/en/topics/laws.html> (erişim tarihi: 29.07.2020).

<https://news.bloomberglaw.com/ip-law/first-inventor-to-file-or-first-to-disclose-understanding-the-america-invents-act> (erişim tarihi: 29.07.2020).